

NỮ QUYỀN LUẬN TRONG CÁC TÁC PHẨM THƠ THIẾU NHI SAU NĂM 1986

Trần Thị Tiểu Nhu, Đồng Thị Cẩm Vân, Mai Thị Cẩm Thủy, Ka Luyn, Lê Thị Ngọc Quyên
Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh

Tóm tắt: Bài viết tập trung vào việc tìm hiểu các biểu hiện nữ quyền trong các tác phẩm thơ thiếu nhi Việt Nam sau năm 1986. Với tinh thần đổi mới trong tư duy văn hóa và xã hội, các bài thơ thiếu nhi dần chuyển tải các giá trị bình đẳng giới, nữ quyền một cách tinh tế và gần gũi. Việc phân tích ý thức nữ quyền giúp chúng ta nhìn nhận một cách toàn diện về sự biến đổi của thơ thiếu nhi, từ những quan niệm truyền thống đến những tư tưởng hiện đại. Sự phát triển của ý thức nữ quyền trong thơ thiếu nhi sẽ tiếp tục là một phần quan trọng trong việc xây dựng một xã hội bình đẳng và công bằng hơn.

Từ khóa: nữ quyền, thơ thiếu nhi, tinh thần đổi mới

WOMEN'S RIGHTS DISCOURSE IN CHILDREN'S POETRY AFTER 1986

Tran Thi Tieu Nhu, Dong Thi Cam Van, Mai Thi Cam Thuy, Ka Luyn, Le Thi Ngoc Quyen
Ho Chi Minh City University of Education

Abstract: The article focuses on exploring feminist expressions in Vietnamese children's poetry after 1986. Embracing the spirit of innovation in cultural and social thinking, children's poems gradually convey values of gender equality and feminism in a subtle and approachable manner. Analyzing feminist consciousness helps us comprehensively understand the transformation of children's poetry, from traditional concepts to modern thoughts. The development of feminist consciousness in children's poetry will continue to be an important part of building a more equal and just society.

Keywords: feminism, children's poetry, spirit of innovation

Nhận bài: 28/10/2024

Phản biện: 24/11/2024

Duyệt đăng: 01/12/2024

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Thơ ca Việt Nam sau năm 1986 chứng kiến sự bùng nổ của những giọng thơ nữ, mang đến một làn gió mới với những khám phá sâu sắc về tâm hồn, cuộc sống và xã hội. Các nhà thơ nữ đã góp phần làm phong phú thêm bức tranh văn học Việt Nam với những góc nhìn đa dạng và những cảm xúc chân thật. Một số bài thơ lồng ghép hình ảnh người phụ nữ qua các biểu tượng tự nhiên (mẹ Trái Đất, người gieo mầm cây cỏ) hoặc tái hiện vai trò của những nhân vật nữ trong các câu chuyện dân gian (như chị Hằng, nàng Tiên...). Nhưng thay vì chỉ nhấn mạnh đức hy sinh, các bài thơ hiện đại sau 1986 còn khắc họa tinh thần kiên cường và trí tuệ của các nhân vật này. Thay đổi tư duy cũ về nữ giới trong văn hóa truyền thống, khẳng định phẩm chất hiện đại.

Thơ thiếu nhi là thể loại quan trọng không thể thiếu trong dòng chảy thi ca Việt Nam. Sau năm 1986, với tinh thần đổi mới trong tư duy văn hóa và xã hội, các bài thơ thiếu nhi dần chuyển tải các giá trị bình đẳng giới, nữ quyền một cách tinh tế và gần gũi. Những hình ảnh người mẹ, cô giáo, bé gái không còn bị đóng khung trong các khuôn mẫu cũ mà trở nên đa chiều và hiện đại hơn.

II. Biểu hiện nữ quyền trong các tác phẩm thơ thiếu nhi năm sau 1986

2.1. Đề cao vai trò của phụ nữ trong gia đình và xã hội

Mẹ, bà và cô giáo thường được thể hiện là những người truyền cảm hứng, giáo dục các thế hệ tương lai. Những bài thơ sau năm 1986 đã không chỉ dừng lại ở việc khắc họa hình ảnh người phụ nữ với vai trò chăm sóc gia đình mà còn là những người dẫn dắt, khuyến khích sự sáng tạo của trẻ em. Hình tượng người mẹ không chỉ chăm sóc, hy sinh mà còn mạnh mẽ, độc lập, trở thành tấm gương lớn cho con cái noi theo. Các tác phẩm thơ thiếu nhi sau năm 1986 đã đánh giá cao trí tuệ, tâm hồn, và sự nỗ lực của người phụ nữ:

“Con yêu mẹ bằng trường học
Suốt ngày con ở đây thôi
Lúc con học, lúc con chơi
Là con cũng đều có mẹ.”

“Con yêu mẹ” - Xuân Quỳnh

2.2. Phản ánh sự thay đổi trong phân công lao động giới

Sau đổi mới, nhiều bài thơ dành cho thiếu nhi không còn miêu tả vai trò giới cố định như trước đây. Hình ảnh "cha vào bếp" hay "mẹ làm chủ công việc ngoài xã hội" xuất hiện ngày càng phổ biến. Những bài thơ đã khắc họa vai trò linh hoạt

của cả cha và mẹ, khuyến khích trẻ em nhìn nhận sự bình đẳng trong lao động giới:

“Khi ba vào bếp
Nồi cháo ngổn ngang
Bát đĩa reo vang
Nước cười khúc khích
Khi ba vào bếp
Nắng cũng vào theo
Bé vỗ tay reo
Papa đảm quá”.

"Khi ba vào bếp" - Nguyễn Thị Ngọc Minh

2.3. Phá vỡ định kiến về giới

Có thể thấy, ở một số bài thơ sau năm 1986, các nhân vật nữ trong thơ thiếu nhi thường được miêu tả không chỉ dịu dàng, hiền hòa mà còn mạnh mẽ, năng động, tự chủ. Thay vì chỉ bó hẹp trong các vai trò “nữ tính” truyền thống, một số bài thơ bắt đầu thay đổi góc nhìn khi các bé gái được thể hiện ngang bằng với các bé trai trong những hoạt động vui chơi, học tập, làm chủ bản thân:

“Mẹ ơi cho con hỏi,
Bình đẳng giới là gì.
Có phải trên tivi
Các Bà làm Tổng thống
Làm công việc quan trọng
Cho đất nước, quê hương
Nhấn nhủ lời yêu thương
Đừng xem thường phụ nữ.”

“Bình đẳng giới là gì” – Phạm An Vy

2.4. Khuyến khích sự tự tin và bình đẳng trong ước mơ

Nhiều bài thơ thiếu nhi truyền tải thông điệp khích lệ các bé gái sống tự tin, khám phá và khẳng định bản thân, có quyền mơ ước trở thành nhà khoa học, bác sĩ, công an, phi hành gia, thay vì giới hạn bởi các vai trò truyền thống như:

"Con ước mau lớn nhanh
Được mặc áo công an
Đi giữa bầu trời xanh

Canh giữ giúp dân lành

Nước có ngập dưới đường
Bon bon đúng giờ học
Ồi ! con không có ngọc
Mẹ chẳng hiểu chút nào
Con phải là như Chú !"
"Ước mơ" - Lâm Bình

2.5. Giáo dục về tình yêu thương, trân trọng phụ nữ

Các bài thơ thiếu nhi sau năm 1986 đã không chỉ gợi cảm xúc mà còn định hướng nhận thức, giúp trẻ xây dựng mối quan hệ tích cực trong gia đình và xã hội, giáo dục trẻ thấm nhuần các giá trị đạo đức, ý thức bình đẳng và lòng biết ơn:

“Mẹ đi làm
Từ sáng sớm
Dậy thổi cơm
Mua thịt cá
Em kê má
Được mẹ thơm
Ồi mẹ ơi!
Yêu mẹ lắm.”

“Yêu mẹ”- Nguyễn Bao

III. KẾT LUẬN

Có thể thấy sau năm 1986, thơ thiếu nhi Việt Nam đã phản ánh sự thay đổi trong tư duy về nữ quyền, góp phần quan trọng vào việc hình thành nhận thức về bình đẳng giới cho thế hệ trẻ. Các tác phẩm này không chỉ giúp trẻ em nhận thức về vai trò và giá trị của phụ nữ mà còn khuyến khích sự tự tin, chủ động trong cuộc sống. Thơ thiếu nhi đã khắc họa những hình ảnh nữ giới mạnh mẽ, tự tin, đề cao bình đẳng giới và vai trò quan trọng của phụ nữ trong gia đình và xã hội. Các tác phẩm này đóng góp vào việc xây dựng xã hội bình đẳng và công bằng, đồng thời giúp hình thành nhân cách và ước mơ của trẻ em, đặc biệt là các bé gái.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Inrasara (2016), *Nữ quyền, Thơ và cái Bầy ngôn từ*. Truy cập tại link: <https://tiasang.com.vn/van-hoa/nu-quyen-tho-va-cai-bay-ngon-tu-9487/>
- Lâm Bình (2019), *Ước mơ*. Truy cập tại link: <https://toplist.vn/top/bai-tho-uoc-mo-lam-binh-213110.htm>
- Nguyễn Bao, *Yêu mẹ*. Truy cập tại link: <https://mamnonhoami.edu.vn/tho-thieu-nhi/bai-tho-yeu-me.html>
- Nguyễn Thị Hương (2019), *Ý Thức Nữ quyền và thơ nữ Việt Nam đương đại (từ năm 1986)*, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.
- Nguyễn Thị Ngọc Minh, *Khi ba vào bếp*. Truy cập tại link: <https://hoatieu.vn/hoc-tap/cau-chuyen-bai-tho-ve-binh-dang-gioi-226394>
- Nguyễn Thị Tâm (2021), *Đặc trưng trong thơ nữ Việt Nam từ sau đổi mới*, Tạp chí Khoa học Trường Đại học Thủ đô Hà Nội, số 55.
- Nguyễn Thị Xuân Quỳnh (1986), *Con yêu mẹ*. Truy cập tại link: <https://www.thivien.net/Xu%C3%A2n-Qu%E1%BB%B3nh/Con-y%C3%AAu-m%E1%BA%B9/poem-nSkSF754C7NaizWbGuMHOw>
- Phạm An Vy, *Bình đẳng giới là gì?*. Truy cập tại link: <https://hoatieu.vn/hoc-tap/cau-chuyen-bai-tho-ve-binh-dang-gioi-226394>
- Phạm Khánh Duy (2023), *Ý thức nữ quyền trong thơ đương đại*. Truy cập tại link: <https://giaoducthoidai.vn/y-thuc-nu-quyen-trong-tho-duong-dai-post658463.html>